

Vrednovanje u predmetu Hrvatski jezik za 1., 2., 3. razrede šk.god. 2020./2021.

Sastavnice vrednovanja u predmetu Hrvatski jezik proizlaze iz odgojno-obrazovnih ishoda organiziranih u trima predmetnim područjima: Hrvatski jezik i komunikacija (A), Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).

Sastavnice su vrednovanja u predmetu Hrvatski jezik:

- **Hrvatski jezik i komunikacija**
- **Književnost i stvaralaštvo**
- **Kultura i mediji.**

Sastavnicama vrednovanja u svim se trima nastavnim područjima opaža, prati i vrednuje dubina i širina usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda u kognitivnome i afektivnome području (znanja, vještine, stavovi i vrijednosti) u svim trima nastavnim područjima. Uz svaki odgojno-obrazovni ishod predlažu se **četiri razine usvojenosti kojima se mjeri usvojenost ishoda na zadovoljavajućoj, dobroj, vrlo dobroj i iznimnoj razini.**

Sastavnice vrednovanja obuhvaćaju:

- stečena znanja o jeziku, književnosti, medijskoj, kulturnoj i međukulturnoj pismenosti
- sposobnost razumijevanja jezičnih, književnih i kulturnih koncepata kojima se znanja usustavljaju i međusobno povezuju i isprepliću u predmetu Hrvatski jezik (unutarpredmetno povezivanje) te povezuju s međupredmetnim temama i drugim predmetima po načelu međupredmetne povezanosti
- primjenu znanja i koncepata na razini analize i sinteze te stvaranje novih znanja i koncepata.

ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA

Učenik:

– ovladava temeljnim jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem, jezičnim znanjem i znanjem o hrvatskome jeziku kao sustavu

– stvara pisane i govorne tekstove različitih sadržaja, struktura, namjena i stilova te razvija aktivan rječnik; stječe naviku i potrebu za čitanjem i pisanjem različitih neprekinutih, isprekidanih, mješovitih i višestrukih tekstova u osobne i javne svrhe

– čita i interpretira reprezentativne tekstove hrvatske i svjetske književnosti na temelju osobnoga čitateljskoga iskustva i znanja o književnosti te razvija kritičko mišljenje i literarni ukus

– otkriva različite načine čitanja razvijajući iskustva čitanja koja oblikuju i preoblikuju osobna iskustva te otvaraju nove perspektive, potiču razvoj literarnoga ukusa, mašte i refleksiju o svijetu, sebi i drugima

– pronalazi u različitim izvorima sadržaje i informacije o kojima kritički promišlja, procjenjuje njihovu pouzdanost i korisnost, prepoznaje kontekst i namjeru autora te funkcionalno primjenjuje višestruku pismenost, samostalno rješava probleme i donosi odluke

– razvija vlastiti jezično-kulturni identitet komunikacijom na jednom ili više djelatnih jezičnih idioma hrvatskoga jezika, poštuje različite jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti, jača nacionalni identitet i pripadnost narodu i državi upoznavanjem i njegovanjem kulturno-povijesne baštine te izgrađuje vlastiti svjetonazor i njeguje moralne i estetske vrijednosti.

STRUKTURA – PODRUČJA PREDMETNOG KURIKULUMA

Predmet Hrvatski jezik organiziran je u tri međusobna povezana predmetna područja: hrvatski jezik i komunikacija, književnost i stvaralaštvo, kultura i mediji.

Pismenost se u ovome dokumentu određuje kao sposobnost razumijevanja, tumačenja i vrednovanja tekstova različitih sadržaja i struktura, a tekstom se smatra svaki cjeloviti jezični i multimedijски izričaj. U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj rječnika.

Predmetno područje hrvatski jezik i komunikacija temelji se na učenju i poučavanju jezičnim znanjima te na ovladavanju jezikom kao sustavom s uporabnoga stajališta. Jezik se razmatra u kontekstu. U komunikacijskim situacijama učenik primjenjuje različite strategije slušanja, govorenja, čitanja i pisanja radi izražavanja i prenošenja informacija, ideja, stavova i vrijednosti te upoznaje komunikacijski bonton. Stjecanje jezičnih znanja, znanja o jeziku i ovladavanje jezičnim djelatnostima proces je koji uključuje razvoj mišljenja, intelektualnu i emocionalnu angažiranost, socijalni razvoj te motiviranost i potrebu za svrhovitom komunikacijom. Svijest o jeziku i znanje o jeziku u funkciji su razvoja i ovladavanja komunikacijskom jezičnom kompetencijom.

Predmetno područje književnost i stvaralaštvo utemeljeno je na čitanju i recepciji književnoga teksta koji je iskaz umjetničkoga, jezičnog, spoznajnog i osobnog poimanja svijeta i stvarnosti.

Književni se tekst čita i uspoređuje s drugim tekstovima radi osobnih i obrazovnih razloga, sinkronijski i dijakronijski. Čitanjem književnog teksta potiče se osobni razvoj, razvoj estetskih kriterija, promišljanje o svijetu i sebi te razmjena stavova i mišljenja o pročitanoj. Čitanjem se književni tekst stavlja u suodnos s drugim tekstovima, uspoređuje se te tako ostvaruje smisao i svrhu da poučava, zabavlja te potiče različite refleksije učenika. Osobito se naglašava poticanje čitanja iz užitka i potrebe, stjecanje čitateljskih navika i čitateljske kulture, stoga su vrlo važni sadržaji koji omogućuju učeniku slobodan izbor tekstova za čitanje. Učenike se potiče da se stvaralački izraze prema vlastitome interesu potaknuti različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.

Čitanje književnih tekstova pridonosi stjecanju kulturnoga iskustva učenika te uspješnosti njegove socijalizacije dijeljenjem vlastitih iskustava i spoznavanjem iskustava drugih ljudi i drukčijih kultura.

Predmetno područje kultura i mediji odnosi se na istraživanje veza između tekstova i njihovih oblika, između kultura življenja i društvenih odnosa, međuodnosa autora i publike te visoke umjetnosti i popularne kulture. U središtu je učenikova istraživanja i stvaranja tekst koji, sinkronijski i dijakronijski, predstavlja vrijednosti i predrasude, sukobe i razlike, uvjerenja, znanja i društveno okruženje te komunikacijska priroda kulture, koja je istodobno posrednik i posredovano, a mediji su primarni prijenosnici kulture.

Hrvatski jezik i komunikacija

Predmetno područje hrvatski jezik i komunikacija temelji se na ovladavanju uporabnim mogućnostima hrvatskoga jezika u jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja i međudjelovanja koje omogućuju stjecanje komunikacijske jezične kompetencije na hrvatskome standardnom jeziku.

Predmetno područje obuhvaća stjecanje:

- jezične, uporabne, strategijske i društvenojezične kompetencije
- vještina komunikacije i suradnje s drugima u različitim kontekstima, medijima i komunikacijskim situacijama
- komunikacijskih strategija radi razumijevanja i stvaranja teksta na temelju prije stečenoga znanja i učenja
- sposobnosti pomnoga čitanja obavijesnih i književnih tekstova, sposobnosti analize i interpretacije teksta te razumijevanja konteksta i značenjskih slojeva
- kompetencije stvaranja tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova
- svijesti o sebi kao osobi koja izgrađuje, poštuje i izražava vlastiti (jezični) identitet te poštuje identitet drugih u okviru jezične i kulturno-jezične govorne zajednice.

Književnost i stvaralaštvo

Predmetno područje književnost i stvaralaštvo temelji se na razumijevanju književnosti kao umjetnosti riječi i osobite uporabe jezika. Književni je tekst umjetnička i društvena tvorevina koja ima osobnu, nacionalnu, kulturnu, društvenu i estetsku vrijednost. Kao stvaralačka jezična djelatnost, književnost je sastavni dio svakodnevnoga života.

Predmetno područje obuhvaća:

- razumijevanje, interpretaciju i vrednovanje književnoga teksta radi osobnoga razvoja, stjecanja i razvijanja znanja i stavova te vlastitoga stvaralaštva

- razumijevanje stvaralačke i umjetničke uloge jezika i njegova kulturnoga značenja
- stjecanje književnoteorijskih i književnopovijesnih znanja te uvida u reprezentativne tekstove hrvatske i svjetske književnosti radi razvoja stvaralačkoga i kritičkog mišljenja o književnome tekstu te proširivanja vlastitoga iskustva čitanja
- povezivanje jezičnih djelatnosti, aktivne uporabe rječnika i stečenoga znanja radi dubokoga i asocijativnog razumijevanja teksta
- potrebu za čitanjem književnih tekstova i pozitivan stav prema čitanju iz potrebe i užitka
- osobni i nacionalni identitet te razumijevanje općekulturnoga nasljeđa
- razvoj kreativne verbalne i neverbalne komunikacije
- stvaralačko izražavanje potaknuto različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.

Kultura i mediji

Predmetno područje kultura i mediji temelji se na razumijevanju teksta u različitim društvenim, kulturnim i međukulturnim kontekstima. Predmetnim se područjem potiče razvoj znanja o sebi i drugima, uvažavanje različitih uvjerenja i vrijednosti te se omogućuje djelovanje u društvenoj zajednici.

Predmetno područje obuhvaća:

- kritički odnos prema medijskim porukama, razumijevanje utjecaja medija i njihovih poruka na društvo i pojedinca; stvaranje medijskih poruka i njihovo odgovorno odašiljanje
- razumijevanje kulture s gledišta svakodnevnoga života, s društvenoga gledišta, kulture u odnosu na popularnu kulturu i kulture u odnosu prema književnosti i ostalim umjetnostima te utjecaj kulture na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta
- poticanje svjesnosti o jedinstvenosti i vrijednosti različitih mišljenja, stavova i ideja, društava i kultura radi uspješne komunikacije te razumijevanja drugih i drukčijih.

Predmetna područja u organizaciji predmetnog kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik i jezične djelatnosti – grafički prikaz

Sustavnim praćenjem i vrednovanjem na temelju prikupljanja i tumačenja podataka o poučavanju i napredovanju pojedinoga učenika djeluje se na poboljšanje učenja i poučavanja. Formativno vrednovanje polazište je za učenikovo i učiteljevo/nastavnikovo planiranje daljnjega učenja i poučavanja.

Na kraju određenoga razdoblja učenja i poučavanja procjenjuju se ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda. Sumativno se vrednuje usvojenost znanja i razvijenost vještina, a prati se i procjenjuje usvojenost općeprihvaćenih stavova i vrijednosti te razvijenost navika i elementi generičkih kompetencija: odgovornost, samostalnost i samoinicijativnost te komunikacija i suradnja. Smisao i cilj procjenjivanja jest poticanje učenika na iskazivanje znanja, vještina i stavova.

Tri su osnova pristupa vrednovanju: vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenoga.

Vrednovanje za učenje

Vrednovanje za učenje služi unapređivanju i planiranju budućega učenja i poučavanja. Temelji se na povratnoj informaciji učeniku i razmjeni iskustava (učitelj i nastavnik - učenik i učenik - učenik) o procesima učenja te usvojenosti znanja, vještina i stavova u odnosu na postavljena očekivanja. Motivira učenike na daljnji rad.

Oblici su vrednovanja:

- provjera razumijevanja i učenikova napredovanja ciljanim pitanjima
- vođenje individualnih savjetodavnih i refleksivnih razgovora s učenicima
- predstavljanje učeničkih radova
- uvid u učeničke mape (uvidom u učeničke uratke, prikupljane tijekom dužega razdoblja, prati se učenikov napredak)
- predstavljanje učeničkih projekata
- opažanja učeničkih aktivnosti i ponašanja tijekom učenja i poučavanja (frontalno, individualno i suradničko).

Vrednovanje kao učenje

Vrednovanje kao učenje učenika potiče na (samo)praćenje, (samo)refleksiju i samovrednovanje učenja s obzirom na ciljeve postavljene na početku nastavnoga procesa. Učenjem i poučavanjem učenike se usmjerava na ovladavanje strategijama nadgledanja, planiranja i samoreguliranja vlastitoga napredovanja u usvajanju

znanja, vještina i stavova radi postizanja samostalnosti i preuzimanja odgovornosti za vlastito učenje.

Oblici su vrednovanja:

- vođenje individualnih savjetodavnih i refleksivnih razgovora s učenicima
- služenje popisima za (samo)procjenu znanja, vještina i sposobnosti, popisima kompetencija za osobnu samoprocjenu i praćenje
- obrascima za (samo)procjenu predstavljačkih uradaka
- opisnicima za (samo)procjenu suradničkoga učenja, upitnicima, tablicama, ljestvicama procjene, planovima učenja i njegova ostvarivanja.

Vrednovanje naučenoga

Vrednovanje naučenoga podrazumijeva sumativno vrednovanje razine usvojenosti znanja i razvijenosti vještina u odnosu na definirane odgojno-obrazovne ishode, njihovu razradu te razine usvojenosti. Provodi se tijekom ili na kraju određenoga planiranog razdoblja: obrade, ponavljanja, uvježbavanja, usustavljivanja i sintetiziranja radi provjere ostvarivanja planiranih odgojno-obrazovnih ishoda i rezultira brojčanom ocjenom.

Oblici su vrednovanja:

- usmene provjere
- pisane provjere zadacima zatvorenoga i /ili otvorenog tipa
- predstavljanja ili izvedbe: govorni i razgovorni oblici, praktični radovi, projekti; učeničke mape i sl.

Provode se prema potrebi/planu i individualnoj procjeni učitelja i nastavnika.

Vrednovanje ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda potiče dubinsko i trajno učenje te primjenu znanja i vještina u novim situacijama i rješavanje problema u kontekstu koji je učenicima važan i zanimljiv. Nedvosmislena pravila i mjerila vrednovanja učenicima pomažu pri razumijevanju sastavnica uspješne izvedbe i područja učenja koji se vrednuju.

USMENE PROVJERE

Usmeni odgovori su najavljene ili nenajavljene provjere znanja i vještina iz određenog nastavnog sadržaja, a traju do 10 minuta. U izražavanju treba težiti uporabi standardnoga hrvatskoga jezika.

Nedovoljan (1) – učenik nije savladao gradivo. Slabog je predznanja. Ne razumije gradivo.

Dovoljan (2) – učenik poznaje samo neke sadržaje na razini prepoznavanja. U gradivu se snalazi uz nastavnikovu pomoć.

Dobar (3) – učenik je usvojio sadržaje, ali slabije ih/djelomično primjenjuje. Odgovara uz manju nastavnikovu pomoć. Učenik slabije razumije neke sadržaje (uzročno-posljedične veze).

Vrlo dobar (4) – učenik je usvojio sadržaje i izlaže ih samostalno. Uči s razumijevanjem i svjesno usvaja zadano. Aktivno sudjeluje.

Odličan (5) – učenik obrazlaže, primjenjuje, dokazuje. S lakoćom usvaja i povezuje nove sadržaje.

Ostali oblici usmenoga i pisanoga izražavanja (govorne izvedbe, projekti, učeničke mape i dr.) će se vrjednovati prema za to odabranim kriterijima nastavnika o čemu će učenici biti obaviješteni.

TESTOVI

Testovi su prethodno najavljene i planirane pisane provjere znanja i vještina. Test je pouzdan, jasan i mjerljiv. Testovi mogu biti zadatci objektivnog tipa (iz područja hrvatskoga jezika) i pisane provjere interpretacije umjetničkoga djela. Provjere interpretacije moraju prije ocjenjivanja biti vrjednovane bodovima (pravopisna i gramatička točnost, kompozicija, odgovor na postavljena pitanja/zadatke/upute). Provjere znanja književnih i neknjiževnih tekstova mogu biti sastavljene i kao kombinacija pitanja objektivnoga tipa i pitanja koja trebaju biti vrjednovana.

POSTOTAK	0 – 49	50 – 62,5	63 – 75	75,5 – 88	88,5 – 100
OCJENA	1	2	3	4	5

KRITERIJI OCJENJIVANJA PISANIH RADOVA

Pisani radovi su školske i domaće zadaće različitih žanrova zadanih nastavnim planom i programom.

Školska zadaća je prethodno najavljena i planirana pisana provjera znanja i vještina na zadanu temu. Školska se zadaća vrjednuje pa ocjenjuje.

Vrednovanje školske zadaće:

1. ostvarenost teme:

- nije ostvarena (0)
- djelomično (1)
- u potpunosti (2)

2. kompozicija sastava:

- nema kompozicije i nesređeno izlaganje (0)
- nedostaje jedan kompozicijski dio (1)
- potpuno ostvarena kompozicija (2)

3. žanr

- nije ostvaren zadani žanr (0)
- zadani žanr djelomično ostvaren (1)
- u potpunosti ostvaren zadani žanr (2)

4. tekst:

- rečenice nisu smislene niti povezane (0)

- rečenice su smislene i djelomično povezane (1)
- rečenice su povezane i smislene (2)

5. rječnik i stil:

- siromašan rječnik, stil nesređen (0)
- površnost u izražavanju (1)
- bogat rječnik, punoća izraza (2)

6. gramatička točnost:

- uglavnom netočnost (0)
- pretežna točnost (1)
- potpuna točnost u oblikovanju rečenica (2)

7. pravopisna točnost:

- ne poznaje pravila pravopisne norme (0)
- pretežno poznavanje pravopisne norme (1)
- potpuno poznavanje pravopisne norme (2)

8. urednost i čitljivost:

- rukopis nije čitak, tekst je neuredan (0)
- rukopis je čitak, ali slova nisu pravilno oblikovana, tekst je pretežno uredan (1)
- rukopis je čitak, tekst je uredan (2)

Učeniku koji pogriješi zadanu temu ili žanr, ne navede naslov teme, ima puno pravopisnih pogriješaka, piše velikim tiskanim slovima, školska zadaća se ocjenjuje nedovoljnom ocjenom.

Bodovanje i ocjenjivanje školske zadaće:

8 - 10 = dovoljan (2)

11 – 12 = dobar (3)

13 -14 = vrlo dobar (4)

15 – 16 = odličan (5)

Ostali pisani radovi mogu se vrjednovati kao i školska zadaća. Ukoliko to nije najavljeno učenicima, vrjednuje se i ocjenjuje prema ovim mjerilima:

Dovoljan – učenik slabo poznaje i primjenjuje jezična pravila. Ima siromašan rječnik. Ponekad rabi elemente zavičajnoga govora/mjesnoga ili nekoga drugog idioma. Tekst ima nerazumljivu i nesređenu sintaksu, a tema je ostvarena djelomično.

Dobar – učenik osrednje poznaje i primjenjuje gramatičko-pravopisnu normu, izražava misli u smislene i razumljive rečenice, ima prosječan rječnik i teži jednostavnom izrazu. Skromno rabi izražajna sredstva.

Vrlo dobar – učenik uglavnom uspješno provodi pravopisna i gramatička znanja u pisanju. Rječnik je slikovit i bogat.

Odličan – učenik je kreativan, maštovit i ima bogat rječnik; izražava se originalno u vlastitomu izrazu uz dopuštenu pokojnu jezičnu pogriješku.

Tijekom godine su planirane 2 školske zadaće te 2 provjere znanja iz jezika.

Ostali pisani radovi (lektirni naslovi, književni i neknjiževni tekstovi) ne trebaju

biti unaprijed najavljeni ukoliko nastavnik procijeni da za to nema potrebe.

KRITERIJI ZAKLJUČIVANJA OCJENE

Zaključna (pr)ocjena oblikuje se na temelju što više različitih informacija o učenikovu ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda. Zaključna (pr)ocjena nije aritmetička sredina pojedinačnih ocjena, već je pokazatelj učenikova napretka u učenju i razvijenosti razumijevanja, vještina i sposobnosti izricanja kritičkoga i stvaralačkoga mišljenja, vrijednosti i stavova. O podacima o učenikovu postignuću i uradcima u predmetu, uloženoj trudu, sudjelovanju, suradnji i odgovornosti izvješćuje se zasebno, osim o elementima koji su izravno ugrađeni u odgojno-obrazovne ishode.

Aktiv profesora Hrvatskoga jezika:

Sanja Ogričić, prof.

Katja Lisica, prof.

Tanja Gijevski, prof. (zamjena za Mirandu Magdić, prof.)

Split, 3. rujna 2020.